

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ “ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ”
ЦЕНТРАЛЬНА СПІЛКА СПОЖИВЧИХ ТОВАРИСТВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КООПЕРАТИВНО-ТОРГОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК – SGGW
ЧЕНСТОХОВСЬКИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПІВДЕННО-
СХІДНИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ У ПЕРЕМИШЛІ ЛЬВІВСЬКИЙ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ЕКСПЕРТНО-КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР МВС УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО
ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ВІННИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ІНСТИТУТ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

**СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ,
ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЇХ
ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

Львів, 01-02 червня 2022 року

**Львів
2022**

Кабацій В. М.
к.ф-м.н.,
доцент Мукачівський державний
університет,
Кабаці Б. І.
к.е.н.,
доцент Мукачівський кооперативний фаховий
коледж бізнесу

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Соціально-економічний розвиток України в умовах глобалізації неможливий без урахування інноваційних процесів, що відбуваються в країні та світі. У сучасному світі розроблення прогресивних технологій забезпечують конкурентоспроможність економіки, становить основу інтелектуального капіталу й відіграють ключову роль на розвиток суспільства майбутнього. Провідні країни розглядають інтелектуальну власність як одну з головних складових національного багатства.

В міру просування економіки до більш наукоємної моделі розвитку інтелектуальна власність стає одним з основних активів підприємства. Кожні 20 років список найбільших компаній світу Fortune-500 змінюється на третину. В лідери виходять компанії в яких значно зменшується частка фізичного капіталу у співвідношенні до інтелектуального / Apple, Microsoft, Visa.../. Глобалізаційні процеси роблять наголос так, що перевага надається у тих чи інших галузях не компаніям з багатими сировинними ресурсами, а компаніям, що володіють сукупністю інтелектуальних продуктів. Інтелектуальна власність, яка представлена загальнолюдськими інтелектуальними надбаннями та новаціями в науковій, технічній, технологічній та художній сферах, є головною складовою інтелектуального капіталу. Правове закріплення певних правил використання результатів інтелектуальної діяльності є необхідною умовою розвитку науки, культури і техніки держави.

Розвиток інтелектуальної власності повинен бути пріоритетним і в рамках глобальної економіки й господарства будь-якої країни, у тому числі України, метою чого є можливість наблизитись до досягнень розвинених країн і створити умови для комфортного життя своїх громадян. Цим визначається актуальність і підвищений інтерес до досліджень у даній галузі науки й практики.

Основною складовою інтелектуальної власності є її носій – людина, її потенціал, який проявляється в розумових характеристиках, в розвитку її здібностей, набутті знань та навичок до творчого мислення. У зв'язку з цим виникає необхідність дослідження

58

інтелектуальної власності через результат творчої активності, зокрема її кінцевого результату

– інтелектуального потенціалу та інтелектуального капіталу. У сучасній економіці інтелектуальний капітал відіграє домінуючу роль і є важливою компонентою, яка визначає ринкову вартість компанії і проявляється у здатності колективу генерувати нові ідеї, впроваджувати інновації, максимально використовувати внутрішні ресурси і в такий спосіб зміцнювати і утримувати конкурентні позиції підприємства. Вибір найкращої концепції й способів стимулювання інноваційної діяльності підвищує інтерес до наукових розробок через зростання матеріальної захищеності результатів праці у вигляді інтелектуальної власності.

Темпи його економічно-соціального піднесення в підсумку залежать від рівня інтелектуального потенціалу і культурного розвитку [1].

У наш час всі країни проходять або прагнуть пройти період оновлення й приймають участь у глобальній модернізації. Проте, в українському суспільстві цей процес відбувається достатньо болісно, непослідовно, без чітко наміченої національної стратегії.

Сьогодні, на нашу думку, завданням українських підприємців в умовах, коли глобалізація дуже порушує конкурентоспроможність, є виявляти у продукції своїх фірм об'єкти інтелектуальної власності, забезпечувати їх захист в Україні та за кордоном, перетворювати у дорогу "патентовану", конкурентоспроможну продукцію. Також важливим є уміння захистити вже задекларовану інтелектуальну власність. Інтелектуальні активи наукомістких компаній завжди набагато цінніші за їх матеріальні ресурси. Зараз співвідношення інтелектуального капіталу до загальної вартості таких фірм в середньому становить 10 до 1 [3]. У промислово розвинутих країнах частка використання інтелектуального капіталу підприємствами становить понад 50 %, а 80-95 % приросту валового внутрішнього продукту припадає на винаходи та ноу-хау, впроваджені в

найсучасніші технології. Частка України на світовому ринку патентів не перевищує 1 %, а із щорічно закупуваних 50-ти ліцензій кожна 5-та використовується зі збитками. Щодо авторського права, то в нашій державі права власників продуктів авторського права і чинне законодавство повністю ігноруються [2].

Основною метою становлення та використання інтелектуального капіталу в Україні є перехід від індустріального суспільства, де приваляють працівники великих підприємств, до постіндустріального, яке базується на використанні інформаційних технологій, автоматизації виробництва та зростанні кількості працівників, які задіяні у сфері надання послуг. Відбувається розширення спектру послуг: консультування, дизайн, фінансові послуги, інформаційні послуги та інші, які створюють сучасний вигляд інтелектуального капіталу. Саме тому стратегічний курс розвитку економіки нашої держави зорієнтований на формування її інноваційної моделі, але економічні та фінансові проблеми гальмують цей процес і не дозволяють країні досягти світового рівня.

Слід відзначити, що в останні роки XX століття почалася постіндустріальна революція в світі, яка фактично проголосила перехід до вищого рівня цивілізаційного прогресу, тобто стадії інтелектуального розвитку, що за своїми можливостями та результатами не має собі рівних в еволюції людства.

Постіндустріальна економіка з часом оцінюватиме інтелектуальний капітал значно вище, ніж гроші, технології чи інші ресурси, втілені у фізичний капітал у вигляді промислового, торговельного, банківського чи фінансового капіталу, оскільки інтелектуальний капітал в умовах глобалізації отримує мотивацію для самозростання. Більше того, у сучасній економіці, яка ґрунтується на високих технологіях, знаннях, гнучкому врахуванні кон'юнктури, попиту на ідеї, інтелект, стрімко зростає. Інтелектуальна власність займатиме провідне місце серед наукових підходів, що визначають відносини людей у сучасних ринкових умовах. На основі досвіду провідних економічних систем світу, можна стверджувати, що інтелектуальний капітал є домінантою економічного процесу на сучасному етапі розвитку. Процеси його відтворення, накопичення та управління ним окреслюють перспективи й

орієнтири розвитку України – перехід до економіки інтелектуального типу. Такий перехід, у свою чергу, надасть країні конкурентних переваг на світовому ринку шляхом формування та функціонування високоінтелектуальних галузей, нанотехнологій, новітніх видів виробництва. Оскільки основним стратегічним ресурсом економічного зростання слугує інтелектуальний капітал національного господарства, то забезпечення його формування сьогодні – єдиний механізм виходу з глобальної кризи.

1.Дюдін В. Д. Інтелектуальна власність як головна складова інтелектуального потенціалу суспільства.

Ефективна економіка. 2014. № 5. С. 9–13.

2.Жовтанецька О. О., Жовтанецький А. З. Інтелектуальна власність в умовах глобалізації. *Вісник НУ “Львівська політехніка”: Менеджмент та підприємництво України: етапи становлення та перспективи розвитку*. 2008. В.625. С. 221–226.

3.Куцик П. О., Скоп Х. І. Сучасні системи управління нематеріальними активами підприємства. *Облік і фінанси : науково-виробничий журнал*. 2016. № 2 (72). С. 75–86.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>